

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์

ธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์ของไทยเติบโตตามทิศทางของธุรกิจท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่อง แต่ต้องยอมรับว่าไม่สามารถเติบโตได้อย่างเต็มที่ เพราะยังมีอุปสรรคสำคัญอย่างเรื่อง มาตรฐานการให้บริการ บทกำหนดโทษ เป็นต้น ซึ่งบุคคลหลายฝ่ายมองว่าหากไม่รีบแก้ไข ย่อมก่อให้เกิดปัญหา ตามมาอีกหลายประการ ซึ่งอาจนำไปสู่การยากที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในบทนี้จะทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์ ได้แก่ กฎหมายประเทศไทย และกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งจะขอกล่าวรายละเอียด ดังนี้

3.1 มาตรการทางกฎหมายไทย

3.1.1 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

ปัจจุบันมีการประกอบธุรกิจการให้บริการที่พักในรูปแบบและลักษณะต่างๆ มากมาย และมีแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งรูปแบบการให้บริการด้านที่พักแรมในปัจจุบันมีชื่อเรียกที่หลากหลายและรูปแบบที่พักที่แตกต่างกัน เช่น Resorts, Service Apartment, Mansion, Inn, Motel, Guesthouse, Home stay, แพนพัค เรือสำราญ กระโจมหรือเต็นท์และอื่นๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่พักของทางราชการที่มีการให้ประชาชนทั่วไปเช่าพักได้เช่น ที่พักของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทำให้เกิดความสับสนว่ากิจการที่พักแรม ประเภทใดบ้างที่เป็นโรงแรมหรือไม่เป็นโรงแรมตามกฎหมาย พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “โรงแรม” ไว้ให้หมายถึง “สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว สำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน และได้ยกเว้นสถานที่พักไม่เป็นโรงแรมไว้ 3 ลักษณะ คือ (1) สถานที่พักของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจองค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ที่มีใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน สถานที่พักประเภทนี้หากพบว่ามี การนำรายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกันเมื่อไหร่ก็ถือว่าเป็นโรงแรม (2) สถานที่พักที่คิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไป การยกเว้นตาม (2) นี้ เน้นการคิด ค่าบริการให้เช่าที่พัก หากคิดเป็นรายเดือน รายปีก็ไม่เป็นโรงแรม แต่หากคิดค่าบริการต่ำกว่ารายเดือนลงมา เช่น ราย สัปดาห์รายวัน รายชั่วโมง หรือ

คิดค่าบริการปนกันทั้งรายเดือนและต่ำกว่ารายเดือน ก็จะต้องเป็นโรงแรมต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมาย (3) สถานที่พักอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง กฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีที่จะกำหนด ยกเว้น สถานที่พักประเภทใดบ้างไม่ให้เป็นโรงแรมตามกฎหมาย โดยจะต้องออกเป็นกฎกระทรวงเท่านั้น¹

สรุป องค์ประกอบของโรงแรมได้ดังนี้

- 1) เป็นสถานที่พัก
- 2) มีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ
- 3) สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด
- 4) เรียกเก็บค่าที่พักต่ำกว่าเดือน

หากครบองค์ประกอบทั้งสี่ประการ จึงถือเป็นโรงแรมและต้องยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

การขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

การประกอบธุรกิจให้บริการที่พักหากเข้าข่ายเป็นโรงแรมตามนิยามของกฎหมายแล้ว ต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ มิฉะนั้นจะมีความผิดตามกฎหมายซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีโทษปรับรายวันอีกวันละไม่เกิน 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่เว้นแต่โรงแรมเปิดดำเนินการมาก่อนหรือในวันที่ 12 พฤษภาคม 2548 ให้ประกอบธุรกิจต่อไปได้โดยต้องมาขึ้นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงกำหนดประเภทโรงแรมหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตาม มาตรา 13 มีผลใช้บังคับโดยไม่มีความผิดฐานประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 แต่อาจมีความผิดตามกฎหมายอื่นๆ ได้เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เป็นต้น คุณสมบัติผู้ขออนุญาต

¹ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547. มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “โรงแรม” หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ ไม่รวมถึง (1) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ทั้งนี้ โดย มิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน (2) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น (3) สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง.

ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 16 ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย
- (3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวล กฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการค้าประเวณี
- (7) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต
- (8) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตโดยเหตุอื่นที่มีใช้เหตุตาม (6) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทน ของนิติบุคคล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวข้างต้น และต้อง ไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตาม (8)

สถานที่ยื่นคำขออนุญาต

การยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นที่ตั้งของ โรงแรม ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นขออนุญาตได้ ณ ศูนย์บริการประชาชน กรมการปกครอง (วังไชยา) ถนน นครสวรรค์นางเลิ้ง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขออนุญาตได้ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่ที่อันเป็นที่ตั้งของ โรงแรม ในวันและเวลาราชการ

ผู้จัดการโรงแรม

ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม แต่งตั้งผู้จัดการ โรงแรมคนหนึ่ง หรืออาจแต่งตั้งตนเองเป็นผู้จัดการ ก็ได้ซึ่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33 และแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยผู้แจ้ง (ผู้จัดการ) ต้องมาด้วยตนเอง เพื่อพิมพ์ลายนิ้วมือตรวจสอบประวัติลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา 33 (5) และ (6) พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการแจ้ง ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน รูปถ่าย ขนาด 6*8 ซม. หนังสือแต่งตั้งจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมให้เป็นผู้จัดการ โรงแรม จำนวน 2 ฉบับ และใบรับรองแพทย์

ที่รับรองว่าไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ดิทยาเสพติดให้โทษ ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ ตามมาตรา 33 (3) และ (4)

กรณีผู้จัดการเป็นบุคคลต่างด้าวให้ใช้สำเนาหนังสือเดินทาง หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวแล้วแต่กรณี แทนสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และให้แนบสำเนาใบอนุญาตทำงาน (Work permit) เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาด้วย

เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานการแจ้งถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้งตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้น ภายในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มเป็นผู้จัดการ ได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้งเป็นต้นไป ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจพบในภายหลังว่าผู้แจ้งได้แจ้งข้อมูลหรือยื่นเอกสารไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ให้นายทะเบียนสั่งให้ผู้แจ้งดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งดังกล่าว

การแต่งตั้งผู้จัดการแทน

กรณีผู้จัดการที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและได้รับใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ จากนายทะเบียนแล้วไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือพ้นจากตำแหน่ง จะต้องมีการตั้งผู้จัดการแทนตามเงื่อนไข ดังนี้ (มาตรา 32)

(1) ในกรณีที่ผู้จัดการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกิน 7 วัน ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33 ที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการมอบหมาย เป็นผู้จัดการแทนได้ไม่เกิน 90 วัน ใน และให้บุคคลดังกล่าวแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบภายใน 3 วัน นับแต่วันที่เข้าดำเนินการแทน ผู้จัดการแทนดังกล่าว มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกันกับผู้จัดการ

(2) ในกรณีที่ผู้จัดการพ้นจากหน้าที่ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งเป็นผู้จัดการแทน และให้ผู้จัดการที่ได้รับแต่งตั้งนั้นแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ยกเว้น ในกรณีที่ผู้นั้นได้เคยแจ้งการเป็น ผู้จัดการไว้แล้ว ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแจ้งการเปลี่ยนแปลงผู้จัดการให้นายทะเบียนทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่มีอาจแต่งตั้งผู้จัดการได้ภายใน 7 วันนับแต่วันที่ผู้จัดการเดิมพ้นจากหน้าที่ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการมอบหมายเป็นผู้จัดการแทนได้ไม่เกิน 90 วัน และแจ้งให้นายทะเบียนทราบตาม (1)

หน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการ

เพื่อให้การประกอบธุรกิจโรงแรมมีมาตรฐาน และเป็นการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม จึงกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการไว้ดังนี้ (มาตรา 34)

- (1) จัดให้มีป้ายชื่อโรงแรมตามมาตรา 20 ติดไว้หน้าโรงแรม ป้ายชื่อโรงแรมต้องระบุคำว่า “โรงแรม” ไว้หน้าชื่อโรงแรมด้วย
- (2) จัดให้มีการแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในโรงแรม
- (3) จัดให้มีเลขที่ประจำห้องพักติดไว้ที่หน้าห้องพักทุกห้อง หมายเลขห้องพัคนั้น ต้องเป็นตัวเลขอารบิก และห้ามกำหนดให้ซ้ำกัน
- (4) จัดให้มีเอกสารแสดงอัตราค่าที่พักไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในโรงแรม
- (5) จัดให้มีแผนผังแสดงทางหนีไฟไว้ในแต่ละชั้นของ โรงแรมและห้องพักทุกห้อง และป้ายทางออกฉุกเฉินไว้ในแต่ละชั้นของ โรงแรม
- (6) จัดให้มีเอกสารแสดงข้อกักความรับผิดชอบตามมาตรา 675 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนดไว้ใน โรงแรมและห้องพักทุกห้อง
- (7) ดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของ โรงแรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข
- (8) ดูแลรักษาสภาพของ โรงแรมให้มีความมั่นคงแข็งแรง และระบบการป้องกันอัคคีภัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- (9) ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (10) ดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้พักในกรณีเกิดอัคคีภัย อุทกภัย หรือเกิดอันตรายใดๆ ขึ้นในโรงแรม

การจำกัดความรับผิดชอบผู้จัดการ

เนื่องจากหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการ มีหน้าที่ร่วมกันนั้น การปฏิบัติส่วนใหญ่จำเป็นต้องได้รับอนุมัติหรือบประมาณจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ดังนั้น เพื่อมิให้ผู้จัดการต้องรับผิดชอบร่วมกันในทุกกรณี จึงได้กำหนดข้อจำกัดความรับผิดชอบผู้จัดการไว้ในกรณีที่มีการดำเนินการใดที่ ผู้จัดการต้องได้รับอนุมัติจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หากผู้จัดการมีหนังสือขออนุมัติแล้วผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม เพิกเฉยหรือไม่ดำเนินการ ผู้จัดการไม่ต้องรับผิดชอบ (มาตรา 34 วรรคสอง)

จึงเห็นได้ว่า ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมนั้น จะต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อนจึงจะประกอบธุรกิจโรงแรมได้ และพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มีการกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของผู้จัดการโรงแรมต้องมีหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดหลายประการ

3.1.2 กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551

ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 4 มาตรา 5² และมาตรา 13³ ได้ให้อำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจโรงแรม ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งในข้อ 1 แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดไว้ว่า

“ให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกัน หรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้อง และมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมด ไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักรั่วคราว สำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรมตาม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4”⁴

หลักเกณฑ์ในการแจ้งและการรับแจ้งตามแบบของสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตามกฎหมายกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 นั้น ประกอบด้วย

² มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม ไม่เกินอัตราที่พระราชบัญญัตินี้ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นหรือออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้.

³ มาตรา 13 เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรม ส่งเสริมการ ประกอบธุรกิจโรงแรม และส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงแข็งแรงสุขลักษณะ หรือความปลอดภัยของโรงแรม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของ โรงแรม และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้งขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรม ทั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวให้รวมถึงการห้ามประกอบกิจการอื่นใดในโรงแรมด้วย

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก และมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละประเภท ให้แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงลักษณะของท้องถิ่นที่โรงแรมตั้งอยู่หรือความจำเป็นในการ ควบคุมดูแลโรงแรมในแต่ละประเภท หรือความเหมาะสมกับลักษณะของ โรงแรมแต่ละประเภท.

⁴ กฎกระทรวงกำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551. ข้อ 1 ให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกัน หรือหลายอาคารรวมกัน ไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักรั่วคราว สำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรมตาม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4.

⁵ สำนักสอบสวนและนิติกร ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานกฎหมายโรงแรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาธาภิบาล. หน้า 17.

- 1) การแจ้งชื่อและชื่อสกุลของผู้แจ้ง อายุ อาชีพ และภูมิลำเนา
 - 2) แจ้งชื่อของสถานที่พักที่ประสงค์จะตั้งเป็นสถานที่พักที่ไม่เป็น โรงแรม และสถานที่ตั้งอยู่ของสถานที่พักแรมดังกล่าว โดยอาจตั้งอยู่ตามภูมิลำเนาของผู้แจ้ง หรืออาจตั้งอยู่ที่อื่นโดยระบุที่อยู่ของสถานที่ตั้งนั้น
 - 3) แจ้งราคาของค่าบริการห้องพัก
 - 4) ลักษณะของสถานที่พัก เช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ห้องแถว หรืออื่นๆ
 - 5) สิทธิในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของสถานที่พัก เช่น เป็นที่ดินมีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง เป็นต้น โดยผู้แจ้งจะเป็นเจ้าของสิทธินั้น หรือไม่ก็ได้ แต่กรณีที่ไม่ได้เป็นเจ้าของสิทธิจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสิทธิในที่ดิน
 - 6) เอกสารอื่นๆ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน แผนที่ของสถานที่ตั้ง ภาพถ่ายของสถานที่ตั้ง เป็นต้น
 - 7) สถานที่ยื่นคำขออนุญาต ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ ศูนย์บริการประชาชน กรมการปกครอง (วังไชยา) ถนนนครสวรรค์ นางเลิ้ง กรุงเทพมหานคร 10300 ในจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่อันเป็นที่ตั้งของสถานที่พักที่ไม่เป็น โรงแรม
 - 8) เมื่อได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็น โรงแรมแล้ว จะได้รับหนังสือแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็น โรงแรม ตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 โดยแสดงว่าบุคคลตามชื่อและสกุลนี้เป็นผู้ได้รับยกเว้นให้ประกอบธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็น โรงแรมตามข้อ 1 แห่งกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ต่อนายทะเบียนแล้ว
- จะเห็นได้ว่า ตามข้อ 1 ของกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ได้กล่าวถึงสถานที่พักประเภทหนึ่งซึ่งมี “จำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว สำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด” อันหมายถึง การประกอบธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์นั่นเอง และด้วยผลแห่งกฎกระทรวงฉบับนี้ ทำให้ธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์ เป็นธุรกิจที่ได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติต่างๆ อันมีขึ้นเพื่อกำกับดูแลสถานที่พักที่เป็น โรงแรมตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขออนุญาต หรือ การรักษามาตรฐานใดๆ ตามที่มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวง หรือพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 โดยมีข้อน่าสังเกตว่า เกณฑ์ของขนาดที่พักโดยใช้จำนวนห้องพักและจำนวนคนที่เข้าพักที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

เคยมีแนวคิดที่จะหารือกับกระทรวงมหาดไทย ในการแก้ไขส่วนบทนิยามโฮมสเตย์ให้เพิ่มขึ้นเป็นไม่เกิน 8 ห้องพัก รองรับนักท่องเที่ยวได้ไม่เกินได้ไม่เกิน 20-40 คน ให้เข้าข่ายเป็นโฮมสเตย์ไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ และไม่ต้องเข้าจดทะเบียนธุรกิจโรงแรม เพื่อเป็นการสนับสนุนโฮมสเตย์ไทย ให้เป็นรายได้เสริมให้แก่ชาวบ้าน ชุมชน หรือเกษตรกร⁶

3.1.3 ประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในการพัฒนามาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้อยู่ในระดับมาตรฐาน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมและเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามภารกิจกรมการท่องเที่ยว จึงได้จัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ที่จัดบริการอยู่ในระดับมาตรฐาน 10 ด้าน⁷ ประกอบด้วย

มาตรฐานและตัวชี้วัด

ดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กำหนดให้มีดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 10 ด้าน 31 ดัชนีชี้วัด

มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก

- (1) ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน
- (2) ที่พักที่นอนสะอาด และสบาย
- (3) มีห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมีดซิด
- (4) มีมุมพักผ่อนภายในบ้านหรือในชุมชน

มาตรฐานที่ 2 ด้านอาหาร

- (1) ชนิดของอาหาร และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร
- (2) มีน้ำดื่มที่สะอาด

⁶ ผู้จัดการออนไลน์. (2561). *กรมฯท่องเที่ยวฯ ตั้งรับคำสั่ง “ปู” เล็งแก้ ก.ม. ขยายเพดานโฮมสเตย์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/daily/detail/9550000044687>. [2561, 14 กรกฎาคม].

⁷ ประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่องกำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 4 “มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย” หมายถึง โฮมสเตย์ที่จัดบริการอยู่ในระดับมาตรฐาน 10 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่พัก อาหาร ความปลอดภัย อภัยภัยไม่ตรีของเจ้าบ้านและสมาชิก รายการนำเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน การบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์และการประชาสัมพันธ์ ตามประกาศฉบับนี้.

(3) ภาชนะที่บรรจุอาหารที่สะอาด

(4) ห้องครัว และอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวที่ถูกต้องลักษณะ

มาตรฐานที่ 3 ด้านความปลอดภัย

(1) มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

(2) มีการจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย

มาตรฐานที่ 4 ด้านอัยศาสตร์ ไม้ตรีของเจ้าบ้านและสมาชิก

(1) การต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย

(2) การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในวิถีของชุมชน

มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว

(1) มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนซึ่งต้องผ่านการยอมรับจากชุมชน

(2) ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว

(3) เจ้าบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น หรือประสานงานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว

มาตรฐานที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(1) มีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือบริเวณใกล้เคียง

(2) มีการดูแลแหล่งท่องเที่ยว

(3) มีแผนงานหรือมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดผลกระทบจากการ

ท่องเที่ยว และลดสภาวะโลกร้อน

(4) มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และลดสภาวะโลกร้อน

มาตรฐานที่ 7 ด้านวัฒนธรรม

(1) การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

(2) การรักษาวิถีชุมชน คงไว้เป็นกิจวัตรปกติ

มาตรฐานที่ 8 ด้านการสร้างคุณค่า และมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน

(1) ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝาก หรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว

(2) มีผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่า และมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

มาตรฐานที่ 9 ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์

(1) มีการรวมกลุ่มของชาวบ้าน

(2) มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มโฮมสเตย์

(3) กฎ กติกา การทำงานของคณะกรรมการ

(4) มีการกระจายและผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

- (5) ระบบการจางล่วงหน้า ลงทะเบียน และชำระเงินล่วงหน้า
 (6) รายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ ที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน
 มาตรฐานที่ 10 ด้านการประชาสัมพันธ์
- (1) มีเอกสาร สิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน
 (2) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์⁸

วิธีการและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

การยื่นขอขึ้นทะเบียนและการตรวจสอบเบื้องต้น ให้เป็นไปตามที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด⁹

การวัดเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ให้ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยแบบค่ามัธยฐานเลขคณิต (x) หรือค่าร้อยละ โฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจะต้องมีระดับค่ามัธยฐานเลขคณิต (x) เฉลี่ยรวมของทุกค่าทั้ง 10 มาตรฐาน จะต้องมีระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 จากค่าจำนวนเต็ม 5 หรือไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จากค่าจำนวนเต็ม 100¹⁰

การตรวจประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ให้เป็นไปตามหลักการและวิธีการประเมินตามที่กำหนดในประกาศกรมการท่องเที่ยว ว่าด้วยการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย¹¹

โฮมสเตย์ไทยที่ได้รับมาตรฐานจะถูกประเมิน เมื่อครบอายุการรับรองมาตรฐาน 3 ปี และยื่นขอรับรองมาตรฐานใหม่ การประเมิน หากมีระดับคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานจะถูกถอดถอนการรับรองมาตรฐานพร้อมทั้งต้องส่งคืนเครื่องหมายรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และหนังสือรับรองต่อกรมการท่องเที่ยว¹²

⁸ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 5.

⁹ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 6 การยื่นขอขึ้นทะเบียนและการตรวจสอบเบื้องต้น ให้เป็นไปตามที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด.

¹⁰ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 7 การวัดเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ให้ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยแบบค่ามัธยฐานเลขคณิต (x) หรือค่าร้อยละโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจะต้องมีระดับค่ามัธยฐานเลขคณิต (x) เฉลี่ยรวม ของทุกค่าทั้ง 10 มาตรฐานจะต้องมีระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 จากค่าจำนวนเต็ม 5 หรือไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จากค่าจำนวนเต็ม 100.

¹¹ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 8 การตรวจประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ให้เป็นไปตามหลักการและวิธีการประเมิน ตามที่กำหนดในประกาศกรมการท่องเที่ยวว่าด้วยการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย.

¹² ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 9 โฮมสเตย์ไทยที่ได้รับมาตรฐานจะถูกประเมินเมื่อครบอายุการรับรองมาตรฐาน 3 ปี และยื่นขอรับรองมาตรฐานใหม่

ตราสัญลักษณ์



โฮมสเตย์ไทยที่ผ่านการประเมินและได้มาตรฐาน จะได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พร้อมหนังสือรับรองซึ่งแสดงความเป็นมาตรฐาน ตามที่กำหนดในระเบียบกรมการท่องเที่ยวว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย โดยผู้ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย มีสิทธิใช้ตราสัญลักษณ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย¹³

การพิจารณาเรื่องร้องเรียน และอุทธรณ์

เมื่อผู้ให้บริการ ได้รับความเสียหายจากการกระทำของโฮมสเตย์ที่ได้รับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ผู้ให้บริการสามารถร้องเรียนโดยจัดทำเป็นหนังสือร้องเรียน ขอให้ถอดถอนความเป็นมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยต่ออธิบดีกรมการท่องเที่ยวได้¹⁴

เมื่ออธิบดีกรมการท่องเที่ยว ได้รับหนังสือร้องเรียนจากผู้ให้บริการให้อธิบดีกรมการท่องเที่ยว แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงขึ้น โดยให้คณะกรรมการสืบสวน ข้อเท็จจริง ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงภายในสามสิบวันและรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการ โดยเร็ว¹⁵

การประเมินหากมีระดับคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานจะถูกถอดถอนการรับรองมาตรฐาน พร้อมทั้งต้องส่งคืนเครื่องหมายรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และหนังสือรับรองต่อกรมการท่องเที่ยว.

¹³ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 10 โฮมสเตย์ไทยที่ผ่านการประเมินและได้มาตรฐานจะได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พร้อมหนังสือรับรองซึ่งแสดงความเป็นมาตรฐาน ตามที่กำหนดในระเบียบกรมการท่องเที่ยวว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย โดยผู้ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย มีสิทธิใช้ตราสัญลักษณ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย.

¹⁴ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 11 เมื่อผู้ให้บริการได้รับความเสียหายจากการกระทำของโฮมสเตย์ที่ได้รับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ผู้ให้บริการสามารถร้องเรียนโดยจัดทำเป็นหนังสือร้องเรียน ขอให้ถอดถอนความเป็นมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ต่ออธิบดีกรมการท่องเที่ยวได้.

¹⁵ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 12 เมื่ออธิบดีกรมการท่องเที่ยว ได้รับหนังสือร้องเรียนจากผู้ให้บริการตามข้อ 11 ให้อธิบดีกรมการท่องเที่ยว แต่งตั้ง

คณะกรรมการ ร่วมกันพิจารณาข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเสนอ ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ กรรมการท่องเที่ยวจะแจ้งให้ผู้ให้บริการ (ผู้ร้องเรียน) และ โสมสเคย์ ที่ได้รับรองมาตรฐาน โสมสเคย์ไทยซึ่งถูกร้องเรียน ได้รับทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ คณะกรรมการ ได้มีผลการพิจารณา¹⁶

หากผู้ให้บริการ (ผู้ร้องเรียน) หรือ โสมสเคย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน โสมสเคย์ไทย ซึ่งถูกร้องเรียน ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ผลการพิจารณา ของคณะกรรมการได้ โดยจัดทำเป็นหนังสืออุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมการท่องเที่ยวภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งผลการพิจารณา¹⁷

เมื่ออธิบดีกรมการท่องเที่ยว ได้รับหนังสืออุทธรณ์จากผู้ให้บริการ (ผู้ร้องเรียน) หรือ โสมสเคย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน โสมสเคย์ไทยซึ่งถูกร้องเรียนแล้วแต่กรณี แจ้งเหตุไม่เห็นด้วยกับผล การพิจารณาของคณะกรรมการ ให้อธิบดีกรมการท่องเที่ยวแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงขึ้น (ชุดใหม่) โดยให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงภายในสามสิบวัน และรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการโดยเร็ว¹⁸

คณะกรรมการ ร่วมกันพิจารณาข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง (ชุดใหม่) เสนอ ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ กรรมการท่องเที่ยวจะแจ้งให้ผู้ให้บริการ (ผู้ร้องเรียน) และ

คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงขึ้น โดยให้คณะกรรมการสืบสวน ข้อเท็จจริง ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง ภายในสามสิบวันและรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริง ต่อคณะกรรมการโดยเร็ว.

¹⁶ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐาน โสมสเคย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 13 คณะกรรมการ ร่วมกันพิจารณาข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเสนอ ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการ กรรมการท่องเที่ยวจะแจ้งให้ผู้ให้บริการ (ผู้ร้องเรียน) และ โสมสเคย์ ที่ได้รับรองมาตรฐาน โสมสเคย์ ไทยซึ่งถูกร้องเรียน ได้รับทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ได้มีผลการพิจารณา.

¹⁷ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐาน โสมสเคย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 14 หากผู้ให้บริการ (ผู้ร้องเรียน) หรือ โสมสเคย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน โสมสเคย์ไทย ซึ่งถูกร้องเรียนไม่เห็นด้วยกับผล การพิจารณาของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ผลการพิจารณา ของคณะกรรมการได้ โดยจัดทำเป็นหนังสือ อุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมการท่องเที่ยวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งผลการพิจารณา.

¹⁸ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐาน โสมสเคย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 15 เมื่ออธิบดีกรมการท่องเที่ยวได้รับหนังสืออุทธรณ์จากผู้ให้บริการ (ผู้ร้องเรียน) หรือ โสมสเคย์ที่ได้รับรอง มาตรฐาน โสมสเคย์ไทยซึ่งถูกร้องเรียนแล้วแต่กรณี แจ้งเหตุไม่เห็นด้วยกับผลการ พิจารณาของคณะกรรมการให้ อธิบดีกรมการท่องเที่ยวแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงขึ้น (ชุดใหม่) โดยให้คณะกรรมการสืบสวน ข้อเท็จจริงดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงภายในสามสิบวัน และรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการ โดยเร็ว.

โฮมสเตย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน โฮมสเตย์ไทยซึ่งถูกร้องเรียน ได้รับทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ คณะกรรมการ ได้มีผลการพิจารณา ผลการพิจารณาของคณะกรรมการให้ถือเอาเสียงข้างมาก และให้เป็นที่สุด¹⁹

3.2 มาตรการทางกฎหมายต่างประเทศ และระหว่างประเทศ

การศึกษามาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวคิด และบทบัญญัติที่บังคับใช้ในต่างประเทศด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการประกอบธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์ที่มีประสิทธิภาพ

3.2.1 Regulations for the Management of Home Stay Facilities 2001 ของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

ใน The Republic of China (ไต้หวัน) มีการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดการบ้านพักโฮมสเตย์ หรือ Regulations for the Management of Home Stay Facilities 2001 โดยอาศัยอำนาจของรัฐบัญญัติเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งกฎระเบียบดังกล่าวเป็นกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการประกอบกิจการโฮมสเตย์ อย่างไรก็ตามสำหรับเรื่องใดๆ ที่บทบัญญัติเหล่านี้ ไม่ครอบคลุมให้นำกฎหมายอื่นและกฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับ โดยสามารถพิจารณากฎระเบียบดังกล่าวได้ดังนี้

นิยามความหมายของ “สถานประกอบการ โฮมสเตย์” (home stay facility) ซึ่งถูกใช้ในระเบียบนี้ หมายความว่า การประกอบกิจการสถานที่พักซึ่งเป็นธุรกิจเสริมของครอบครัว โดยใช้ห้องว่างของที่อยู่อาศัยของตนเองเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวอีกทั้งถ่ายทอดวิถีชีวิตและประสบการณ์ในชนบท การให้บริการสถานที่พักมักรวมถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิทัศน์ธรรมชาติ สภาพแวดล้อม การทำเกษตรกรรม ป่าไม้ การประมงหรือกิจกรรมฟาร์มสัตว์

1) หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์

(1) ลักษณะโฮมสเตย์

¹⁹ ประกาศกรมการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554. ข้อ 16 คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง (ชุดใหม่) เสนอผลการพิจารณาของคณะกรรมการ กรมการท่องเที่ยวจะแจ้งให้ผู้ให้บริการ (ผู้ร้องเรียน) และ โฮมสเตย์ที่ได้รับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยซึ่งถูกร้องเรียน ได้รับทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ คณะกรรมการ ได้มีผลการพิจารณาผลการพิจารณาของคณะกรรมการให้ถือเอาเสียงข้างมากและให้เป็นที่สุด.

กฎระเบียบฉบับนี้กำหนดให้การประกอบกิจการสถานที่พักโฮมสเตย์ โดยหลักมีขนาดไม่เกิน 5 ห้องพักและมีพื้นที่รวมไม่เกิน 150 ตารางเมตร อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นกรณีโฮมสเตย์ที่มีคุณสมบัติการท่องเที่ยวโดยเฉพาะตั้งอยู่ในพื้นที่สงวนของชนเผ่าดั้งเดิม, ฟาร์มสวนทนาการที่มีใบรับรองออกโดยผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการเกษตร, สถานที่ท่องเที่ยว, พื้นที่ห่างไกลหรือบนเกาะนอกชายฝั่ง กรณีนี้ อาจมีการออกใบรับรองการลงทะเบียนให้สถานที่พักโฮมสเตย์มีขนาดไม่เกิน 15 ห้องพัก มีพื้นที่รวมไม่เกิน 200 ตารางเมตรได้

โดย “คุณสมบัติการท่องเที่ยวที่เฉพาะเจาะจง” ของโฮมสเตย์ และกรณีใดที่จัดเป็น “พื้นที่ห่างไกล” จะถูกกำหนดโดยองค์กรที่มีอำนาจในการบริหารท้องถิ่นซึ่งต้องยื่นเกณฑ์สำหรับการกำหนดต่อผู้มีอำนาจบริหารกลางเพื่อใช้อ้างอิงก่อนจะดำเนินการกำหนด เกณฑ์ดังกล่าว อาจได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับความจำเป็นในทางปฏิบัติ

(2) ทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการโฮมสเตย์

กฎระเบียบนี้จำกัดสถานประกอบการของโฮมสเตย์ให้ตั้งในพื้นที่ที่กำหนดและต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการใช้ที่ดิน เช่น สถานที่ซึ่งมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สถานที่ท่องเที่ยว สวนสาธารณะแห่งชาติ พื้นที่สงวนของชนเผ่าดั้งเดิม พื้นที่ห่างไกล หรือพื้นที่ดินนอกเมือง

(3) การลงทะเบียนการประกอบกิจการโฮมสเตย์

กำหนดให้การประกอบกิจการโฮมสเตย์ต้องลงทะเบียนก่อนดำเนินการ โดยการลงทะเบียนโฮมสเตย์จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติดังต่อไปนี้

โครงสร้างของสถานประกอบการโฮมสเตย์ต้องเป็นสถานที่ที่อยู่อาศัยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ฟาร์มพร้อมด้วยสิ่งก่อสร้างบนฟาร์ม อาจจะใช้เป็นสถานที่เข้าพักแบบโฮมสเตย์ได้เมื่ออยู่ในพื้นที่ตามบทบัญญัติของมาตรา 6 วรรค 1 กล่าวคือ เป็นฟาร์มที่ได้ลงทะเบียนประกอบกิจการและได้รับใบรับรองซึ่งออกโดยผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการเกษตร หรือเป็นฟาร์มที่ถูกกำหนดโดยผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการเกษตร

สถานประกอบการโฮมสเตย์ต้องดำเนินการโดยผู้ใช้สถานที่ที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม ก็ตามสถานประกอบการโฮมสเตย์ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยรัฐบาลท้องถิ่นบนเกาะนอกชายฝั่งอาจได้รับการยกเว้นจากบทบัญญัตินี้

สถานประกอบการโฮมสเตย์ต้องไม่ตั้งในบ้านซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชุมชน และไม่ตั้งในชั้นใต้พื้นดินของอาคาร

นอกจากนี้ ชื่อของสถานประกอบการโฮมสเตย์ต้องไม่ซ้ำหรือเหมือนชื่อสถานประกอบการโฮมสเตย์อื่นๆ ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมือง มณฑลหรือเขตการปกครองเดียวกัน

(1) คุณสมบัติของผู้ประกอบการ โสมสเดย์

ผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขต่อไปนี้ ไม่สามารถประกอบการ โสมสเดย์ได้

- ไม่มีความสามารถในการที่จะดำเนินการทำธุรกรรมทางกฎหมาย
- เป็นผู้ที่ได้รับการตัดสินภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมการจัดอาชญากรรม, พระราชบัญญัติควบคุมยาเสพติดอันตรายหรือพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน
- เป็นผู้ถูกตัดสินภายใต้กฎหมายใดๆ เกี่ยวกับการป้องกันการค้าทางเพศเด็ก
- เป็นอดีตนักโทษที่ถูกตัดสินให้จำคุกห้าปีหรือมากกว่านั้น และได้รับการปล่อยตัวภายหลังรับโทษตามกำหนดหรือรับอภัยโทษภายหลังที่ถูกจำคุกน้อยกว่าห้าปี

(2) เอกสารในการลงทะเบียน

ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการ โสมสเดย์ ก่อนจะเริ่มดำเนินการให้ส่งคำร้องขอพร้อมเอกสารประกอบต่างๆ แก่ผู้มีอำนาจในการบริหารท้องถิ่น เพื่อใช้สำหรับการลงทะเบียน

(3) การพิจารณาคำขอลงทะเบียน

เมื่อตรวจทานใบสมัครลงทะเบียนสำหรับการประกอบกิจการ โสมสเดย์แล้ว ผู้มีอำนาจปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเรียกเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการตรวจสอบสุขอนามัย, การป้องกันอัคคีภัย, และกิจการอาคารมาตรวจสอบ โสมสเดย์ได้ ในกรณีที่มีรายการใดที่จะต้องให้ส่งเพิ่มหรือต้องแก้ไขเกี่ยวกับการลงทะเบียนการประกอบกิจการ โสมสเดย์ ผู้มีอำนาจในการบริหารส่วนท้องถิ่นแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ลงทะเบียนเพื่อให้ผู้ลงทะเบียนดำเนินการส่งหรือแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีต่อไปนี้ องค์การบริหารท้องถิ่นควรปฏิเสธใบลงทะเบียนสถานประกอบการ โสมสเดย์โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรระบุถึงเหตุผลของการปฏิเสธ คือ

- เงื่อนไขหรือเอกสารที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือยื่นยังไม่ได้ส่งหรือแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหลังจากมีการแจ้งเตือนแล้ว
- คำร้องขอลงทะเบียนไม่ปฏิบัติตามรัฐบัญญัติเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- คำร้องขอตั้งกล่าวถูกพบโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นๆ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบ

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงในรายการใดๆ ในการลงทะเบียนของสถานประกอบการ โสมสเดย์ ผู้ประกอบการจะต้องยื่นการเปลี่ยนแปลงต่อผู้มีอำนาจในองค์การบริหารท้องถิ่นพร้อมกับคำร้องขอและเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องภายใน 15 วัน หลังจากการเกิดขึ้นของการเปลี่ยนแปลง ผู้มีอำนาจในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รายงานไปที่สำนักงานการท่องเที่ยวของ

กระทรวงคมนาคมและการสื่อสารในเวลา 10 วัน เกี่ยวกับการจัดตั้งและการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการ โฮมสเตย์

(4) ความปลอดภัยด้านอาคาร การป้องกันด้านอัคคีภัยและด้านสุขอนามัย

ในด้านการป้องกันอัคคีภัย สถานประกอบการ โฮมสเตย์ต้องจัดให้มีอุปกรณ์ควบคุมอัคคีภัยในสถานประกอบการ กล่าวคือ ห้องพักแต่ละห้อง เพลาบันไดและทางเดินจะต้องมีการติดตั้งไฟฉุกเฉิน นอกจากนี้ให้มีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนไฟไหม้อัตโนมัติหรือห้องพักแต่ละห้องจะต้องมีการติดตั้งสัญญาณเตือนไฟไหม้ เป็นต้น

ในด้านสุขอนามัย การประกอบการโฮมสเตย์จะต้องปฏิบัติตามความดังต่อไปนี้

- ห้องพักแต่ละห้องและห้องน้ำจะต้องมีการระบายอากาศและได้รับแสงสว่างที่เพียงพอ

- สถานประกอบการโฮมสเตย์ต้องจัดให้มีน้ำร้อนและน้ำเย็น รวมทั้งอุปกรณ์การสุขาภิบาลและเครื่องทำน้ำอุ่นจะถูกติดตั้งอยู่ภายนอกอาคาร

- อุปกรณ์และสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการโฮมสเตย์จะต้องมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อป้องกันมิให้มีการขยายพันธุ์ของยุง แมลงวัน แมลงสาบ หนู และพาหะของโรคอื่นๆ และจะต้องกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์ซึ่งเป็นพาหะของโรค

- คุณภาพของน้ำดื่มจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดภายใต้มาตรฐานที่ใช้บังคับ

กฎระเบียบฉบับนี้ยังกำหนดให้ผู้ประกอบการของสถานที่โฮมสเตย์จะต้อง

- ตรวจสอบให้มั่นใจในระบบสุขาภิบาลและความปลอดภัยของเครื่องคั้นและอาหารที่มีอยู่ในสถานที่พักโฮมสเตย์

- รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดและความสงบสุขภายในและรอบๆ สถานที่โฮมสเตย์

- ทำความสะอาดผ้าปูที่นอน เครื่องนอนของห้องพักให้สะอาดและทำการเปลี่ยนทุกครั้งหลังจากการใช้งานในแต่ละครั้ง

- เมื่อมีการจัดโปรแกรมทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน ต้องให้ความสำคัญในการคุ้มครอง นอกจากนี้ ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ต้องรายงานไปยังสถานีตำรวจท้องที่ที่พบเมื่อผู้เข้าพักมีพฤติกรรม ดังนี้

- เป็นผู้ต้องสงสัยในการทำลายความมั่นคงแห่งชาติ

- มีอาวุธปืนและอาวุธสงคราม สินค้าอันตรายหรือสินค้าต้องห้ามอย่างอื่น

- มีการใช้ยาเสพติดหรือสิ่งเสพติดอื่นๆ

- มีการแสดงให้เห็นว่าจะฆ่าตัวตาย หรือ ถูกฆ่าตาย
- มีการส่งเสียงดัง มีส่วนร่วมในการเล่นการพนัน หรือมีส่วนร่วมในพฤติกรรมอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความวุ่นวายกับประชาชนหรือฝ่าฝืนคำสั่งของประชาชนหรือศีลธรรมอันดีของสังคม และปฏิเสธที่จะเลิกพฤติกรรมดังกล่าวหลังจากที่มีการเตือนแล้ว

- ใช้กำลังบังคับเพื่อเข้าพักใน โฮมสเตย์ โดยไม่ต้องแสดงเอกสารประจำตัวประชาชนที่เหมาะสมหรือปฏิเสธที่จะลงทะเบียนสำหรับการเข้าพัก

- มีการระดมหรือกระตุ้นให้มีการทำอาชญากรรมอื่นๆ

2) หลักเกณฑ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจโฮมสเตย์

ในกฎระเบียบฉบับนี้กำหนดให้ผู้ประกอบการ โฮมสเตย์จะต้องเข้าร่วมปฐมนิเทศและทำการฝึกอบรมตามหลักสูตรการจัดการ โฮมสเตย์ซึ่งจัดโดยผู้มีอำนาจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ผู้มีอำนาจอาจให้รางวัลหรือรับรองผู้ประกอบการ โฮมสเตย์ซึ่งปฏิบัติตามเงื่อนไขต่อไปนี้

- ทำให้เกิดคุณประโยชน์แก่ชาติหรือสังคม

- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

- ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

- ได้รับการยอมรับจากผู้เข้าพัก ว่าให้การต้อนรับหรือการบริการที่ดี

- สร้างผลงานอันเป็นคุณประโยชน์ในการส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพของชีวิต

และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น

- มีความประพฤติดี หรือการปฏิบัติอื่นๆ ที่น่ายกย่องและสมควรได้รับ

- ผู้มีอำนาจอาจส่งเจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยมชม และตรวจสอบสถานประกอบการโฮมสเตย์

โดยผู้ประกอบการโฮมสเตย์ต้องให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

3) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและกำกับการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์

ผู้ที่มีอำนาจในการบริหารจัดการสถานประกอบการโฮมสเตย์ในระดับรัฐบาลกลาง คือ กระทรวงคมนาคมและการสื่อสาร ส่วนในระดับท้องถิ่น (Hsien) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แม้ว่ากฎระเบียบนี้ จะออกโดยส่วนกลางแต่ให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย เห็นได้จากตั้งแต่ขั้นตอนการลงทะเบียนการประกอบกิจการ ท้องถิ่นมีบทบาทในการพิจารณารับรองการลงทะเบียนประกอบกิจการ ตลอดจนการจัดการต่างๆ ของสถานประกอบการ

โฮมสเตย์ นอกจากนี้หากผู้ประกอบการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ ผู้ประกอบการอาจได้รับการลงโทษ โดยองค์การบริหารท้องถิ่น

อีกทั้งมีการกำหนดให้ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ต้องยื่นข้อมูลสถิติ, การปฏิบัติตามที่กำหนด, อัตราส่วนการครอบครอง, จำนวนผู้เข้าพัก รายได้และอื่นๆ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหกเดือนคือ ภายในสิ้นเดือนมกราคมและกรกฎาคมของแต่ละปี โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่งข้อมูลดังกล่าวแก่สำนักงานการท่องเที่ยวของกระทรวงคมนาคมและการสื่อสารในสิ้นเดือนของเดือนถัดไป²⁰

จะเห็นได้ว่า ลักษณะการประกอบกิจการโฮมสเตย์ของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) มีความคล้ายคลึงกับการประกอบกิจการโฮมสเตย์ของไทย กล่าวคือ เป็นเพียงธุรกิจเสริมของครอบครัว และประการสำคัญ คือ โฮมสเตย์ไม่ได้เป็นเพียงสถานที่พักที่ให้บริการแก่ผู้เข้าพักเท่านั้น ยังหมายความรวมถึงการถ่ายทอดประสบการณ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น หรือชมแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมรวมถึงการประกอบอาชีพด้วย โดยมีทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการโฮมสเตย์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบทไม่ใช่พื้นที่ในเขตเมือง ในส่วนคุณสมบัติของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) จะต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดทางอาญา เพื่อความปลอดภัยของแขกผู้เข้าพักในโฮมสเตย์ และมีเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะโฮมสเตย์ของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) พิจารณาจากจำนวนห้องพักและขนาดของพื้นที่ทั้งหมด คือไม่เกิน 5 ห้อง และมีพื้นที่ไม่เกิน 150 ตารางเมตร อย่างไรก็ตามห้องพักอาจมีเกินกว่า 5 ห้องพัก แต่ไม่เกิน 15 ห้องและมีพื้นที่ไม่เกิน 200 ตารางเมตร ในบางกรณีท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกรณีเฉพาะเจาะจงในบางพื้นที่ที่กฎหมายกำหนดได้ และตำรวจท้องถิ่นมีบทบาทในการกำกับดูแลสถานประกอบการโฮมสเตย์ในด้านความมั่นคงปลอดภัย เนื่องจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์ จะต้องส่งข้อมูลการเข้าพักในแต่ละวันไปยังสถานีตำรวจท้องถิ่น อีกทั้งกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่สงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย ผู้ประกอบการก็มีหน้าที่ต้องแจ้งแก่ตำรวจในท้องถิ่นอีกด้วย

3.2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ของประเทศไทย

การประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในประเทศไทยนั้น เป็นในรูปแบบที่ไม่ได้มีความหมายอย่างเช่นการประกอบธุรกิจโรงแรม เนื่องจากโฮมสเตย์จะเป็นที่พักแรมในลักษณะที่แขกอาศัยหรือนักท่องเที่ยว จะเข้าพักร่วมกับครอบครัวในบ้านหลังหนึ่งโดยสถานที่ที่คนในท้องถิ่นดั้งเดิมเปิดร้านต้อนรับแขกอาศัยหรือนักท่องเที่ยว เพื่อให้มีการเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรม โดยบ้านที่จะ

²⁰ ฟารีดา หมัดเหล็ก. (2556). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบการโฮมสเตย์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 69.

ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซียนั้น จะต้องจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซีย (Ministry of Tourism Malaysia) เพื่อให้ได้มาตรฐานตามที่กระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซียกำหนด²¹

1) หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์

การประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซียนี้ ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบังคับให้ผู้ประกอบการต้องมีการจดทะเบียน แต่ได้มีหลักเกณฑ์สำหรับการเข้าร่วมของผู้ประกอบการที่ต้องการลงทะเบียนเพื่อเป็นโฮมสเตย์ในรายชื่อของกระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซีย โดยจะต้องผ่านหลักเกณฑ์ตามมาตรฐาน ดังนี้

หลักเกณฑ์ในการเข้าร่วม (Participation) การประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ของประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วย

(1) สถานที่ของบ้านพัก (House Location)

- พื้นที่นั้นจะต้องมีความเหมาะสมในเรื่องของการสื่อสารและการขนส่ง
- ปลอดภัยจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อม
- สามารถที่จะสื่อสารถึงวิถีชีวิตของคนมาเลเซีย

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Basic amenities)

- ขนาดของบ้านพักจะต้องมีความเหมาะสม โดยห้องอย่างน้อย 3 ห้อง ภายในบ้าน
- ห้องอาหาร, ห้องน้ำ, ห้องส้วมมีความสะอาดและสะดวกสบาย
- มีพื้นที่สำหรับการพักผ่อนส่วนตัว
- มีความปลอดภัยและมีการดูแล และมีข้อกำหนดอื่นๆ สำหรับแขกอาศัย

(3) การรักษาความสะอาด (Cleanliness)

- บริเวณรอบบ้านพักจะต้องไม่มีขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลต่างๆ และโรคที่เกิดจากสัตว์
- มีระบบการระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสียที่ดี

2) หลักเกณฑ์ในการส่งเสริมและกำกับการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์

(1) หลักเกณฑ์ในการส่งเสริมการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์

กระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซีย ได้มีนโยบายการท่องเที่ยวเกี่ยวกับโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นหนึ่งในรายการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซีย (Ministry is programme) เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว โดยได้ใช้ชื่อโครงการว่า “GO 2 Homestay”

²¹ ฉัฐนันท์ หิรัญศรีสมิสกุล. (2556). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 133-136.

ผู้ประกอบการที่ได้จดทะเบียนกับกระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซีย โดยผ่านหลักเกณฑ์มาตรฐานของการเข้าร่วมเพื่อเป็นโฮมสเตย์ จะได้รับการบรรจุรายชื่อไว้ในทะเบียนและ จะได้รับการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ที่ได้สร้างขึ้นโดยรัฐ และจะได้รับความช่วยเหลือในด้าน การจองที่พักโฮมสเตย์ของผู้ประกอบการได้อย่างง่ายดาย โดยนักท่องเที่ยวค้นหาโฮมสเตย์ ที่จดทะเบียนตามภาคต่างๆ ของประเทศมาเลเซียที่ตนมีความต้องการจะไปเที่ยวชม หรือพักผ่อน ยังโฮมสเตย์นั้นๆ และสามารถจองผ่านเว็บไซต์ได้อย่างสะดวก

(2) หลักเกณฑ์ในการกำกับกรประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์

ปัจจุบันประเทศมาเลเซียไม่มีการบังคับทางกฎหมายให้ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ต้องจดทะเบียน แต่หากมีความต้องการจะจดทะเบียนโฮมสเตย์นั้น ก็จะต้องผ่านหลักเกณฑ์ มาตรฐานการเข้าร่วมที่กำหนดโดยกระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซียข้างต้น โดยในปัจจุบันได้มีการ แนวคิดเพื่อให้โฮมสเตย์ทุกรายต้องขึ้นทะเบียนจึงจะสามารถประกอบการธุรกิจได้ เพราะได้มีการ ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ที่ไม่ได้มาตรฐานเป็นจำนวนมาก เช่น มาตรฐานด้านที่พัก มาตรฐานของ ราชการนำเที่ยว

3) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและกำกับการประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์

สำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและกำกับการประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ใน ประเทศมาเลเซียประกอบไปด้วย

(1) กระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซีย เป็นองค์กรที่วางนโยบายและหลักเกณฑ์ ในการจัดการโฮมสเตย์รวมถึงการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบการ

(2) สถาบันพัฒนาชนบทโดยกระทรวงการพัฒนาชนบทและภูมิภาค ในหน้าที่อัน เกี่ยวกับการประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ คือ การวางแผนการจัดการในการประกอบการโฮมสเตย์ ในแต่ละพื้นที่ของชนบท รวมถึงการฝึกอบรมทักษะในการประกอบการโฮมสเตย์แก่ผู้ประกอบการ ให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อสามารถประกอบกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดูแลในด้านต่างๆ เช่น กระทรวงสุขภาพ, การท่องเที่ยวมาเลเซีย, สหภาพโฮมสเตย์ประเทศมาเลเซีย

จะเห็นได้ว่า กฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับการดูแลธุรกิจโฮมสเตย์ของ ประเทศมาเลเซียมีความคล้ายคลึงกับประเทศไทย กล่าวคือ ยังไม่มีกฎหมายบังคับให้ผู้ประกอบการ ต้องมีการจดทะเบียน เพียงแต่มีหลักเกณฑ์สำหรับผู้ประกอบการโฮมสเตย์ที่ต้องการลงทะเบียน เพื่อเป็นโฮมสเตย์ในรายชื่อของกระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซีย โดยจะต้องผ่านหลักเกณฑ์ตาม มาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ สถานที่ของบ้านพัก (House Location) สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Basic amenities) และการรักษาความสะอาด (Cleanliness) และมีหลักเกณฑ์ในการส่งเสริมและ

กำกับกรประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ที่ได้จดทะเบียนกับกระทรวงการท่องเที่ยวมาเลเซีย โดยผ่านหลักเกณฑ์มาตรฐานจะได้รับการบรรจุรายชื่อไว้ในทะเบียนและจะได้รับการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ และได้รับความช่วยเหลือในการจองที่พักโฮมสเตย์ด้วย

3.2.3 มาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียน (Asean homestay standard 2015)

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of South East Asian Nations) เป็นองค์กรทางภูมิรัฐศาสตร์และองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา เวียดนาม สหภาพเมียนมาร์ และลาว อาเซียนมี GDP คิดเป็นลำดับที่ 9 ของโลก ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้รวมตัวเป็นประชาคมทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านการเมือง ขณะที่องค์การการท่องเที่ยวแห่งอาเซียนได้จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน 2011-2015 (ASEAN Tourism Strategic Plan 2011-2015 –ATSP) และมีการศึกษานโยบายตลอดจนทิศทางที่อาเซียนกำหนดไว้ในการรวมกลุ่มประชาคมมากำหนดเป็นกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถสนับสนุนสอดคล้องกับงานของอาเซียนโดยรวมจากมาตรฐานอาเซียนด้านการท่องเที่ยวภายใต้แผนการรวมกลุ่มสาขาการท่องเที่ยวของอาเซียน (2010) องค์กรการท่องเที่ยวแห่งอาเซียนได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับมาตรฐานอาเซียนด้านการท่องเที่ยวมาตรฐานโรงแรมสีเขียวของอาเซียน (ASEAN Green Hotel Standard) มาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียน (ASEAN Homestay Standard) มาตรฐานห้องน้ำสาธารณะของอาเซียน (ASEAN Public Toilet Standard) และมาตรฐานการให้บริการสปาของอาเซียน (ASEAN Spa Services Standard) รวมถึงมาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียนด้วย²² ในมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ได้ให้ความหมายของโฮมสเตย์ว่าเป็นรูปแบบทางเลือกของที่พักที่มีลักษณะการพักอย่างครอบครัว โดยทั่วไปมีการจัดที่พักภายในบ้านของเจ้าของบ้าน ผู้พักอาศัยมีโอกาสสัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวหรือชุมชนเช่นเดียวกับสถานที่ท่องเที่ยว²³

มาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียน ได้กำหนดหลักเกณฑ์หลักในการวัดมาตรฐานออกเป็น 9 หลักเกณฑ์ 91 ตัวชี้วัด และมี 3 ตัวชี้วัดเบื้องต้น ดังนี้²⁴

²² พรพรรณ วีระปรีชากร. (2561). *วิถีวัฒนธรรมอาเซียน:มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านการท่องเที่ยวสำหรับประชาคมอาเซียน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.academia.edu/8133506/>. [2561, 2 มิถุนายน].

²³ ฟารีดา หมัดเหล็ม. อ่างแล้วเชิงอรธที่ 20. หน้า 68.

²⁴ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุโขทัย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://sukhothai.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=359. [2561, 16 มิถุนายน].

ตัวชี้วัดเบื้องต้น

- (1) โฮมสเตย์มีบ้านพักรับรองนักท่องเที่ยว 5 หลังขึ้นไป โดยภายในชุมชนต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง และทำงานร่วมกันและเปิดการค้าบริการมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ปี
- (2) เจ้าของโฮมสเตย์ต้องปราศจากประวัติอาชญากรรม
- (3) เจ้าของโฮมสเตย์ควรมีพื้นฐานสุขภาพที่ดี และไม่มีโรคภัยเรื้อรังหรือโรคติดต่อ

มาตรฐาน 9 หลักเกณฑ์ 91 ตัวชี้วัด

1) ภาพรวมโฮมสเตย์

(1) กลุ่มโฮมสเตย์

(1.1) หมู่บ้านและชุมชน

- ชุมชนตั้งอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- ชุมชนเคยได้รับรางวัลในระดับชุมชน
- ชุมชนมีศูนย์โฮมสเตย์ หรือพื้นที่ส่วนกลางประจำชุมชน

(1.2) เจ้าของที่พัก

- ผ่านการอบรมหลักสูตรโฮมสเตย์

(2) กิจกรรม

(2.1) กิจกรรมพื้นฐานของหมู่บ้านและชุมชน

- นำเสนอสิ่งที่มีในท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น, สถานประกอบการในชุมชน (กลุ่มชุมชน วิสาหกิจชุมชน สวนเกษตร อุตสาหกรรมท้องถิ่น หัตถกรรม) ทรัพยากรธรรมชาติ (ป่าไม้ แม่น้ำ ถ้ำ เป็นต้น)

- มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

(2.2) กิจกรรมแวดล้อม

- มีกิจกรรมเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง
- ร่วมมือกับหมู่บ้าน / ชุมชนใกล้เคียงในการสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(2.3) ความดั้งเดิม

- ชุมชนโฮมสเตย์รักษาเอกลักษณ์ คุณค่าและวัฒนธรรมของชุมชน (ภาษา, วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และอื่นๆ)

- อนุรักษ์และให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมของชุมชน

- อนุรักษ์งานฝีมืองานหัตถกรรม ศิลปะการแสดง การละเล่นท้องถิ่น

(3) การจัดการ

(3.1) ผู้นำ

- มีผู้นำที่มีคุณสมบัติของความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งและได้รับการยอมรับจากชุมชน

(3.2) องค์กร

- กลุ่มโฮมสเตย์มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ระบุบทบาทความรับผิดชอบ และสายการทำงาน

- กลุ่มโฮมสเตย์ส่งเสริมให้มีการเพิ่มบทบาทให้กับสตรีและเยาวชนในชุมชน

- กลุ่มโฮมสเตย์ได้รับการสนับสนุนจากส่วนท้องถิ่น

(3.3) ฐานข้อมูล

- มีระบบการจัดการฐานข้อมูลโฮมสเตย์ เช่น ที่อยู่จำนวนสมาชิกในบ้าน ความสามารถพิเศษ ความรู้หรือทักษะของคนในบ้าน

- มีฐานข้อมูลนักท่องเที่ยว เช่น เวลาของการเข้าพัก ถิ่นฐาน ช่วงระยะเวลาที่เข้าพัก ข้อคิดเห็น ข้อติเตียนและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว

- มีฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและรอบชุมชนที่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย

(3.4) การพัฒนาศักยภาพและการฝึกอบรม

- มีคู่มือพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางให้นักท่องเที่ยว เช่น

(1) การต้อนรับนักท่องเที่ยว

(2) การลงทะเบียน การออกใบเสร็จรับเงิน

(3) สุขอนามัยและความสะอาด

(4) ทักษะการสื่อสาร

(5) การวางแผนกิจกรรม

(6) การตลาดและส่งเสริมการขาย

(7) เรื่องราวความเป็นมาของโฮมสเตย์

- มีการจัดการอบรมที่เน้นไปที่การอบรมกันเองและระหว่างชุมชน

- มีความร่วมมือกับกลุ่มหรือหน่วยงานอื่น เช่น โฮมสเตย์อื่นๆ หน่วยงาน

เอกชน, ภาครัฐ, NGOs, สถาบันการศึกษา

(4) ทำเลที่ตั้ง

(4.1) การเข้าถึงกลุ่ม

- ที่ตั้งของโฮมสเตย์ต้องสามารถเข้าถึงได้โดยพาหนะอย่างใดอย่างหนึ่ง
- มีป้ายบอกทางชัดเจน

(5) ความปลอดภัย

(5.1) การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย

- บุคลากรด้านความปลอดภัยต้องได้รับการฝึกอบรม ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการช่วยชีวิตฉุกเฉิน

(5.2) ความปลอดภัยในกิจกรรม

- มีผู้ดูแลด้านความปลอดภัยอย่างน้อย 2 คน ดูแลนักท่องเที่ยวระหว่างดำเนินกิจกรรม

- กิจกรรมทางน้ำต้องมีเครื่องชูชีพ และอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย

- กิจกรรมทางกายภาพมีสิ่งป้องกันเพื่อความปลอดภัย เช่น ราวจับ พื้นติดแผ่นกันลื่น

- เส้นทางเดินป่า ต้องมีป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทาง

(5.3) การแนะนำด้านความปลอดภัย

- มีการบรรยายเกี่ยวกับความปลอดภัยก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเข้าร่วมกิจกรรม

- มีแผ่นพับเกี่ยวกับแนะนำด้านความปลอดภัย

- มีการลงทะเบียนนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมผจญภัย เช่น ชีอ เบอร์โทรศัพท

- มีคู่มือขั้นตอนและแนวทางรักษาความปลอดภัยที่ใช้เป็นมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย

(5.4) การช่วยเหลือกรณีฉุกเฉินและการเคลื่อนย้าย

- บุคลากรรักษาความปลอดภัยมีอุปกรณ์ช่วยกรณีฉุกเฉิน มีชุดปฐมพยาบาล

- บุคลากรรักษาความปลอดภัยมีอุปกรณ์สื่อสารเพื่อแจ้งเจ้าหน้าที่

- นักท่องเที่ยวมีประกันในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

- การประกันนั้นยึดหลักตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของแต่ละประเทศ

(6) การตลาดและการประชาสัมพันธ์

(6.1) กิจกรรมส่งเสริมการขาย

- โปรแกรมการท่องเที่ยวได้รับการออกแบบให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

- มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชน เพื่อเป็นจุดขาย
- มีเอกสารส่งเสริมการขาย เช่น แผ่นพับ หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์
- มีการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นและบริษัททัวร์เพื่อการตลาด

(6.2) ความร่วมมือกับบริษัททัวร์

- มีโปรแกรมท่องเที่ยวร่วมกับบริษัททัวร์หรือองค์กรด้านการท่องเที่ยว
- เป็นพันธมิตรกับบริษัททัวร์ อาทิเช่น ตั้งเป็นที่ปรึกษา

(6.3) การตลาดทางเว็บไซต์

- มีเว็บไซต์และสื่อออนไลน์สำหรับประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ และมีระบบการจองที่พักโฮมสเตย์ออนไลน์

- มีเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลปรับปรุงข้อมูลเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน

(7) ความยั่งยืน

(7.1) ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน

- มีการจ้างงานจากคนในท้องถิ่น
- มีการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในกลุ่ม
- มีแหล่งเงินทุนขนาดเล็กให้กลุ่มการจัดซื้อ
- มีการซื้อวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์จากผู้ประกอบการในชุมชน
- จูงใจให้นักท่องเที่ยวซื้อผลิต ภัณฑ์ของ โฮมสเตย์
- มีที่แสดงสินค้าสินค้าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในศูนย์โฮมสเตย์สินค้าท้องถิ่น / สถานที่

- มีการประชาสัมพันธ์เทศกาล ประเพณีท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวในตลาดการท่องเที่ยวที่อื่นๆ

- นำเสนอสินค้าท้องถิ่นและบริการให้นักท่องเที่ยว เช่น สินค้าหัตถกรรม อาหาร การแสดงทางวัฒนธรรม

(7.2) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

- มีการควบคุมนักท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ วัฒนธรรม
- ไม่สนับสนุนกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น
ทำความสะอาดชายหาด ป่าไม้ แม่น้ำ

- มีป้ายแนะนำข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในการเที่ยวป่า

- ส่งเสริมให้ความรู้กับชุมชนเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของความ
หลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน

- ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(7.3) ความยั่งยืนด้านสังคม

- จัดให้มีมุมให้ความรู้และจัดแสดงข้อมูลด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นในศูนย์
โฮมสเตย์

- ให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติและข้อควรเคารพต่อ
ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

- ส่งเสริมให้ความรู้กับชุมชนเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์
วัฒนธรรมท้องถิ่น

- ห้ามเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการค้าประเวณีและเสพสิ่งเสพผิด

2) เข้าบ้าน

(1) ด้านที่พัก

(1.1) บ้าน

- โครงสร้างของบ้านอยู่ในสภาพแข็งแรงและปลอดภัย
- มีการออกแบบและก่อสร้างที่สะท้อนสถาปัตยกรรมและเอกลักษณ์ของ
ท้องถิ่น

- มีห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวแยกเป็นสัดส่วน

- มีห้องน้ำห้องส้วมอย่างน้อย 1 ห้องสำหรับนักท่องเที่ยว

- มีไฟฟ้าใช้ภายในบ้าน

- มีน้ำที่สะอาดและเพียงพอในบ้าน

(1.2) ห้องนอน

- มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในห้องพักของนักท่องเที่ยว เช่น พัดลม
โต๊ะ เก้าอี้ หนังสือ ตู้ขนาดเล็ก กระจก ปลั๊กไฟ มุ้งหรือมุ้งลวด ฯลฯ

- มีห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวไม่เกิน 4 ห้องในบ้าน

- มีเตียงที่เป็นมาตรฐานและเหมาะสมที่มีที่นอนและหมอน

- ถ้าจำเป็นหน้าต่างต้องมีมุ้งลวดเพื่อป้องกันยุงและแมลงอื่นๆ

- มีผ้าปูที่นอนที่ใหม่และสะอาดสำหรับนักท่องเที่ยว
- (1.3) ห้องส้วม / ห้องน้ำ
- สุขภัณฑ์เป็นชนิดนั่งหรือนั่งยอง อยู่ภายในตัวบ้านหรือภายนอกใกล้ตัวบ้าน
 - มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในห้องน้ำ / ห้องส้วม
 - มีน้ำที่สะอาดพร้อมใช้อย่างเพียงพอตลอดเวลา
- (2) ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด
- (2.1) ตัวบ้าน (ห้องครัว ห้องน้ำ/ ห้องส้วม)
- ห้องทุกห้อง ห้องครัว และห้องน้ำ มีความสะอาดปราศจากฝุ่น สิ่งสกปรก
 - พื้นห้องครัวสะอาด
 - ห้องน้ำฝักบัว อ่างอาบน้ำ อ่างล้างหน้า มีความสะอาดปราศจากคราบสกปรก
 - มีน้ำยาล้างห้องน้ำ / ฆ่าเชื้อในห้องน้ำ
 - มีสบู่ แชมพู กระจกยาฆ่าเชื้อและผ้าเช็ดตัวที่สะอาดสำหรับนักท่องเที่ยว
- (2.2) บริเวณโดยรอบ
- ปราศจากเศษขยะ สิ่งสกปรก
 - ไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
 - ใช้พีซีในท้องถิ่น ตกแต่งหมู่บ้านและภูมิทัศน์โดยรอบ
- (2.3) การเตรียมอาหาร
- ครัวต้องอยู่ในสภาพดีสะอาดและมีอากาศถ่ายเท
 - เครื่องใช้ในครัวต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด และเก็บในที่แห้ง
 - มีจานแก้วน้ำ ฯลฯ ที่อยู่ในสภาพดีมาใช้ในการเสิร์ฟอาหาร
 - ผู้เตรียมอาหารต้องมีอนามัยที่ดีและแต่งกายเหมาะสมกับการเตรียมอาหาร
 - วัตถุดิบที่ใช้ในการเตรียมอาหารต้องสดและหาได้ในท้องถิ่น
 - อาหารที่ปรุงเสร็จต้องมีฝาปิดหรือภาชนะครอบ
 - มีน้ำดื่มที่สะอาด ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว

จะเห็นได้ว่า มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมีมาตรฐานการให้บริการแตกต่างจากมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในหลายด้าน อาทิเช่น มาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียนมีตัวชี้วัดเบื้องต้น ได้แก่ โฮมสเตย์ต้องมีบ้านพักรับรองนักท่องเที่ยว 5 หลังขึ้นไป เจ้าของโฮมสเตย์ต้องปราศจากประวัติ

อาชญากรรม และเจ้าของโฮมสเตย์ควรมีพื้นฐานสุขภาพที่ดี และไม่มีโรคภัยเรื้อรังหรือโรคติดต่อ ส่วนภาพรวมของโฮมสเตย์ เช่น ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ เจ้าของที่พักต้องผ่านการอบรมหลักสูตรโฮมสเตย์ ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ มีเว็บไซต์และสื่อออนไลน์สำหรับประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ และมีระบบการจองที่พักโฮมสเตย์ผ่านระบบออนไลน์ และมีเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ปรับปรุงข้อมูลเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน หรือด้านความปลอดภัย มีการฝึกอบรมโดยบุคลากร ด้านความปลอดภัยต้องได้รับการฝึกอบรม ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการช่วยชีวิตฉุกเฉิน เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า การประกอบธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์ไทยนั้น ไม่ต้องขออนุญาต การประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับการประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ในส่วนมาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียนมีมาตรฐานที่แตกต่างจากมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในหลายด้าน เช่น ต้องมีจำนวนบ้านที่ลงทะเบียนเป็นโฮมสเตย์อย่างน้อย 5 หลังคาเรือน และเจ้าของบ้านต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการดำเนินงานกิจการโฮมสเตย์ โดยการประกอบธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์ไทยได้รับการส่งเสริมตามกฎหมาย ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554 เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความคล้ายคลึงกับต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) Regulations for the Management of Home Stay Facilities 2001 และประเทศมาเลเซีย ซึ่งพบว่า การส่งเสริมการประกอบธุรกิจบ้านพักโฮมสเตย์ตามกฎหมายไทย มีปัญหาการบังคับใช้หลายประการ และจำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยให้เทียบเท่าหรือสูงกว่ามาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียน จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ต่อไป